

Projekt

z dnia 18 lutego 2016 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR XV/...../2016
RADY GMINY STARE CZARNOWO**

z dnia ..... 2016 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stare Czarnowo na lata 2016-2017

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515; zm: Dz. U. z 2015 r. poz.1045 i poz. 1890), oraz art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz.1390) **Rada Gminy Stare Czarnowo uchwala, co następuje:**

§ 1. Zatwierdza Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stare Czarnowo na lata 2016-2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stare Czarnowo oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Czarnowie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązująca od 1 stycznia 2016 r.

Przewodniczący Rady

Piotr Kukawka

Załącznik do uchwały Nr...

Rady Gminy Stare Czarnowo

z dnia.....

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
NA LATA 2016-2017**

Stare Czarnowo 2016

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I. Wiadomości ogólne	
1. Podstawy prawne Programu.....	4
2. Charakterystyka przemocy w rodzinie.....	5
3. Rodzaje przemocy.....	6
4. Fazy przemocy.....	8
5. Skutki przemocy.....	9
Rozdział II. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie	
1. Skala przemocy w rodzinie w gminie Stare Czarnowo.....	10
Rozdział III. Zadania i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	
1. Cel programu.....	17
2. Adresaci Programu.....	18
3. Zasoby.....	18
4. Realizacja Programu.....	19
5. Finansowanie Programu.....	22
6. Efekty i rezultaty Programu.....	22
7. Monitorowanie Programu.....	23
Zakończenie	23

WSTĘP

Przemoc jest wszędzie, dotyka wszystkich sfer naszego życia. Jest jak wirus, który rozprzestrzenia się na całe społeczeństwo, dokonując ogromnych spustoszeń w zdrowych, wydawałoby się dotychczas, sferach życia społecznego.

Jednym z takich obszarów, gdzie zjawisko to rozprzestrzenia się, uwidacznia i zaczyna stanowić duży problem społeczny jest rodzina. To właśnie rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, gdzie kształtuje się osobowość, poglądy, gdzie buduje się system wartości i kształtuje określony styl życia. Ważną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny odgrywają wzajemne relacje pomiędzy poszczególnymi jej członkami: rodzice - dzieci, dzieci- rodzice oraz pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku gdy rodzina dezorganizuje się, relacje ulegają zaburzeniu prowadząc do powstania negatywnych zachowań o dużej szkodliwości społecznej.

Przemoc nie jest zjawiskiem nowym, ale w świadomości społecznej nadal funkcjonuje wiele mitów i stereotypów jako argumenty za usprawiedliwieniem jej stosowania. Ukazywanie przemocy nie tylko jako problem marginalny, występujący wyłącznie w patologicznych rodzinach, ale dotyczący również rodzin zamożnych, które posiadają wysoki status społeczny i ekonomiczny również budzi zdziwienie.

Dlatego też społeczeństwo musi być informowane, że przemoc domowa nie jest „sprawą rodzinną” lecz przestępstwem i każdy, kto się o niej dowie, ma obowiązek informowania odpowiednich służb, bez osobistych interpretacji zachowań ofiary bardzo często niezrozumiałych dla człowieka żyjącego w rodzinnej harmonii, nigdy nie doświadczającego żadnej z form przemocy.

Można oczywiście narazić się na przykre doświadczenia, bo na takiego rodzaju przykrości są narażeni wszyscy pomagający ofiarom przemocy w rodzinie czy interweniujący wobec sprawców przemocy, lecz nie można pozostać biernym.

ROZDZIAŁ I. WIADOMOŚCI OGÓLNE

1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz.483 z późn. zm.). Rozdział drugi pn. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), która w art. 6 ust. 2 zobowiązuje gminy do: opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn.zm.) powstała w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), która określa kompetencje jednostek i pracowników pomocy społecznej, których zadaniem jest udzielanie wszelkiej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej. Przemoc w rodzinie jest jednym z powodów przyznawania pomocy społecznej.
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.), gdzie jednym

z zadań gminy jest udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Kodeks karny przewiduje szereg sankcji wobec osób stosujących przemoc. Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

2. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemocą w rodzinie określamy takie zachowanie, które skierowane jest wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, określa przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Reasumując:

- **przemoc jest procesem** – nie pojawia się zniemacka, rozwija się tworząc cykle,
- **ma tendencję do powtarzania się** – rzadko jest jednorazowym epizodem,
- **przemoc jest nagradzająca** – daje szybkie efekty, dlatego sprawcy tak trudno z niej zrezygnować,
- **narasta**- nie zatrzymana przybiera na sile,
- **odpowiedzialność za przemoc ponosi zawsze sprawca** – niezależnie od tego co zrobiła ofiara.

3. RODZAJE PRZEMOCY

Przemoc fizyczna – jest zachowaniem intencjonalnym powodującym uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko. Wyróżniamy tu m.in. popychanie, kopanie, szarpanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, wymierzanie klapsa w stosunku do dzieci, duszenie wiązanie, użycie broni wykręcanie rąk, gryzienie, powodowanie oparzeń.

Przemoc psychiczna – innymi słowy jest to przemoc prowadząca do naruszania godności osobistej na którą składa się przemoc i groźba. Wyróżniamy tu: obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, wmawianie choroby psychicznej, ograniczenie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie. Wszystko to prowadzi do zniszczenia poczucia własnej wartości i godności ofiary, a w konsekwencji całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, strach i utratę nadziei na zmianę dotychczasowego stanu rzeczy.

Przemoc seksualna – zmierza do naruszenia intymności poprzez zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli np.: gwałt, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych. Prowadzi to do obniżonej samooceny i poczucia własnej wartości, następuje utrata poczucia atrakcyjności i godności co prowadzi do zaburzeń seksualnych, lęku, strachu i unikania seksu.

Przemoc ekonomiczna oparta jest na materialnej stronie funkcjonowania w rodzinie. Najczęściej opiera się na odbieraniu pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, przekupywanie dzieci, ograniczenie do korzystania ze wspólnego konta, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka.

Zaniedbywanie – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych (odżywianie, ubieranie) oraz psychicznych(poczucie bezpieczeństwa, doświadczenia i troski. Dziecko zaniedbywane czuje się że jest nieważne, niepotrzebne, bezużyteczne. Wówczas mogą wytworzyć się dwojaki zachowania: wiara, że tak jest w rzeczywistości lub walka o dostrzeżenie poprzez środowisko w jakim na co dzień funkcjonuje (szkoła, koła zainteresowań, grupy rówieśnicze).

Najbardziej powszechne formy zaniedbania dziecka to:

zaniedbanie fizyczne: brak kontroli, porzucenie, głodzenie, niewystarczający i nieodpowiedni do pory roku ubiór, brak opieki medycznej, wszczynanie w obecności dziecka awantur, urządzanie libacji, brak dbałości o higienę osobistą dziecka. Dziecko nie otrzymuje odpowiednich bodźców do prawidłowego rozwoju.

zaniedbanie emocjonalne: unikanie i nie akceptowanie obecności dziecka, zakazywanie kontaktu z rówieśnikami, ograniczanie dostępu do zabawy, rozrywki i sportu, zastraszanie dziecka poprzez tworzenie atmosfery strachu, grożenie dziecku.

nękanie (z ang. stalking) określane jest jako uporczywe nękanie bądź prześladowanie ofiary do niedawna jeszcze traktowane jako nowa forma przemocy. Może być prowadzone na przykład poprzez wykonywanie licznych telefonów do ofiary, wysyłanie jej sms-ów, śledzenie, ale też obdarowywanie ofiary prezentami, których ona sobie nie życzy. Prześladowanie może trwać całymi miesiącami, a nawet latami, a ofiara stalkera, by wrócić do równowagi i móc nawiązywać normalne kontakty z ludźmi, potrzebuje pomocy psychologa. „Wielbiciel” zaburza bowiem całe jej życie. Niezależnie od tego, czy wysyła jedynie sms-y, dzwoni, czy też przesiaduje przed domem, wzbudza lęk, że może posunąć się dalej. Według kodeksu karnego stalking stanowi przestępstwo, za które grozi kara pozbawienia wolności do lat trzech, a w niektórych przypadkach nawet do dziesięciu.

Cyberprzemoc, nazywana inaczej przemocą elektroniczną, to krzywdzenie innych z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Może być realizowana poprzez prześladowanie, nękanie czy wyśmiewanie z wykorzystaniem Internetu i innych narzędzi typu elektronicznego. Przeważnie podszywa się pod osobę, tworząc w jej imieniu stronę internetową lub ogłoszenie (np. o treści erotycznej) lub stworzenie jej antystrofy. Celem tej osoby jest poniżenie czy też zdyskredytowanie danej osoby. Ofiara cyberprzemocy odczuwa ciągły lęk i wstyd. Ponieważ cyberprzemoc dotyka przede wszystkim nieletnich, jej skutki mogą być dla jeszcze niedojrzałych emocjonalnie osób dramatyczne i rzutować na funkcjonowanie w dorosłym życiu.

4. FAZY PRZEMOCY

Cykl przemocy składa się z trzech faz:

I Faza narastającego napięcia- jest to faza, w której pojawia się napięcie. Charakteryzuje się stopniowaniem przemocy oprawcy w stosunku do ofiary. Ofiara próbuje zaspokoić wszystkie oczekiwania sprawcy: w związku partnerka pragnie naprawić zły humor partnera poprzez realizację wszystkich jego poleceń.

W relacji rodzice – dzieci, dzieci wszystkie polecenia i zadania wykonują w taki sposób, aby nie wzbudzać gniewu w rodzicach. Niekiedy wykonują powierzone im zadania ponad swoje siły, powtarzając przy tym jak mantrę: „ muszę zrobić wszystko aby mamusia, tatuś nie był na mnie zły”. Ofiara próbuje na siłę usprawiedliwić wszelkie negatywne zachowania sprawcy. W momencie kiedy satysfakcja nie zostaje osiągnięta, a u sprawcy narasta napięcie i poirytowanie, pojawia się awantura.

II Faza gwałtownej przemocy - charakteryzuje się brakiem kontroli ze strony sprawcy, który staje się gwałtowny w swych czynach, często towarzyszą mu przy tym ataki szału. W fazie tej sprawca używa przemocy fizycznej, np. stosując uderzenie w twarz – tzw. ”policzek”, kopanie, szarpanie, duszenie a w konsekwencji może doprowadzić to do uszkodzenia ciała a nawet śmierci. Najczęściej osoba, która spotka się z taką formą przemocy (kobieta, mężczyzna, dziecko) pozostaje w stanie szoku, niezrozumienia, osłabienia, rezygnacji a zwłaszcza przerażenia.

III Faza miodowego miesiąca – to faza odmiany. Sprawca uświadamia sobie , że postąpił niewłaściwie, za wszelką cenę chce się zrehabilitować, pokazać z innej strony. Najczęściej z jego ust wypowiedane jest słowo „ przepraszam”, obiecując przy tym poprawę. Potrafi przynieść prezent, obdarować osobę pokrzywdzoną komplementem, tak rzadko wypowiedanym na co dzień. W fazie tej, osoba pokrzywdzona – ofiara nabiera sił, odwagi i przekonania, że może być dobrze, że wreszcie nastąpi dobry okres w jej życiu zapominając przy tym o całym do tej pory wyrządzonym złu, przynajmniej do czasu pojawienia się pierwszej fazy. Ofiara ma nadzieję a nawet pewność, że nastąpiła trwała zmiana.

Rys 1. Cykle przemocy

Im bardziej człowiek uwikłany jest w relacje rodzinne, którym towarzyszy przemoc tym trudniej z nich wyjść. Sprawca ma dużo czasu na poniżanie ofiary, natomiast ofiara boi się zostać sama, często pozostaje bez wsparcia ze strony najbliższej rodziny czy przyjaciół. Poczucie wartości w takiej osobie oscyluje na granicy równej zera, bez możliwości podjęcia odpowiedniej decyzji, zmieniającej jej życie na lepsze.

5. SKUTKI PRZEMOCY

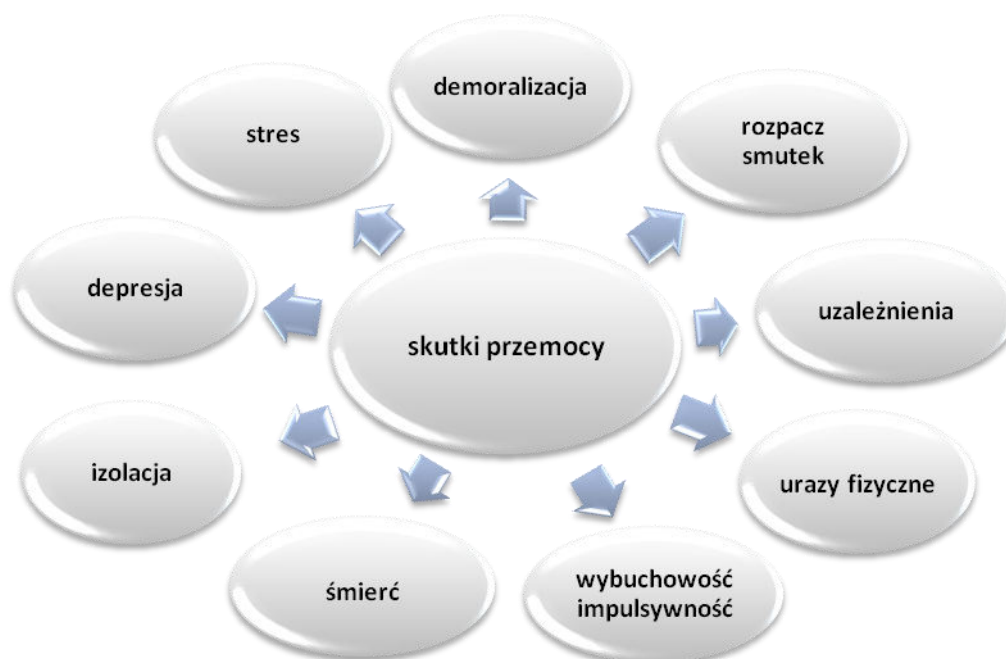
Skutki przemocy to szereg negatywnych procesów wynikłych z doznania przez jednostkę cierpienia i szkody. Skutki dzieli się najczęściej na:

indywidualne (stres, depresja, urazy fizyczne, trudność w pełnieniu ról społecznych, uzależnienie od środków psychoaktywnych, izolacja, śmierć (często samobójcza), konflikt z prawem, trudności w nauce, demoralizacja, itp.);

społeczne (agresja ofiar przemocy, zaburzenia w funkcjonowaniu w środowisku, w przypadku dzieci i młodzieży zły wpływ na rówieśników, rodzice nie wywiązują się ze swojej roli);

ekonomiczne (zaangażowanie wielu służb – policja, służba zdrowia, pomoc społeczna, oświata i wiele innych, każda z tych instytucji ponosi kosztów związane z udzielaniem pomocy ofiarom, niwelowanie skutków przemocy, tworzenie ośrodków wsparcia,

indywidualnych programów pomocy, koszty pobytu w zakładach karnych, udzielnie pomocy materialnej itp.).

ROZDZIAŁ II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

1. SKALA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE STARE CZARNOWO

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym nie łatwo się rozmawia a, który jeszcze trudniej zbadać. Problematyka przemocy jest traktowana, jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu.

Od 2011 roku funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Do zadań w/w zespołu należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,

- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- kuratorów sądowych

czasami również:

- prokuratorów,
- przedstawicieli podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie Zespół może tworzyć **grupy robocze**. Skład grupy roboczej nie różni znacząco od składu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zadania Grupy Roboczej:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Skalę problemu przemocy w rodzinie najlepiej obrazują statystyki, opracowane na podstawie danych zebranych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. Dane ujęte w sprawozdaniu z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Stare Czarnowo za okres od 1 stycznia do 30 grudnia 2015 wskazują, iż założono 7 Niebieskich Kart. Poniżej tabela przedstawiająca ilość założonych Niebieskich Kart na przestrzeni ostatnich trzech lat.

Tabela Nr 1. Liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart 2012-2015

Rok	Liczba założonych Niebieskich Kart
2012	4
2013	10
2014	6
2015	7

Źródło: opracowanie własne

Przedstawione powyżej zestawienia pokazują, iż w okresie od powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie w 27 rodzinach została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”. Procedura ta została głównie wszczęta przez przedstawicieli policji (22 rodziny) oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (3 rodzin), co przedstawia tabela poniżej.

Tabela Nr 2. Liczba Niebieskich Kart sporządzonych przez poszczególne instytucje w latach 2012-2015.

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskiej Karty”	Ogółem
Pomoc społeczna	3
Policja	22
Służba zdrowia	-
Oświata	2
RAZEM	27

Źródło: opracowanie własne

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Czarnowie wynika, że najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety.

Tabela nr 3. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej.

Rok	2012	2013	2014	2015
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	4	10	6	7
w tym:				
kobiety	3	8	6	5
mężczyźni	-	2	-	2
dzieci	1	-	-	-

Źródło: opracowanie własne

Mężczyźni według dostępnych danych są najczęstszymi sprawcami przemocy domowej. Głównym czynnikiem wyzwalającym przemoc w rodzinie jest nadużywanie przez sprawców alkoholu

Tabela nr 3. Liczba sprawców przemocy domowej.

Rok	2012	2013	2014	2015
kobiety	1	2		-
mężczyźni	3	8	6	7

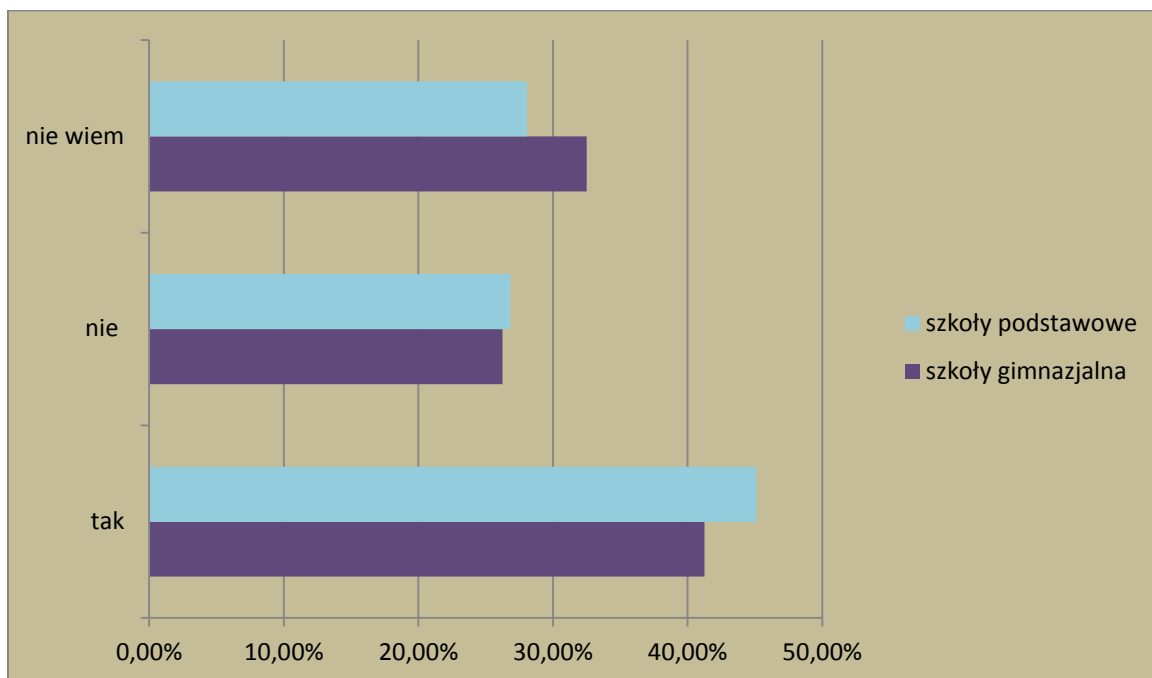
Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy Stare Czarnowo działa Zespół Szkół w Kołbaczu, dzieci i młodzież z naszej gminy realizują również obowiązek szkolny w Zespole Szkół w Gardnie.

W ramach współpracy instytucjonalnej często poruszane są problemy nie przestrzegania przyjętych norm akceptowanego zachowania - agresja wobec nauczycieli, rówieśników, niszczenie mienia. Zarówno w Zespole Szkół w Kołbaczu jak i w Gardnie (gdzie uczęszczają dzieci z naszej gminy) realizowane są działania edukacyjne, wychowawcze, a także rozwijające zdolności i zainteresowania uczniów, co pozytywnie wpływa na funkcjonowanie dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym. Realizowane są programy, które mają na celu pokazanie młodemu pokoleniu wartości jakimi powinni kierować się w życiu. Bardzo dużo mówi się o szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków jak i również neguje się zachowania przemocowe.

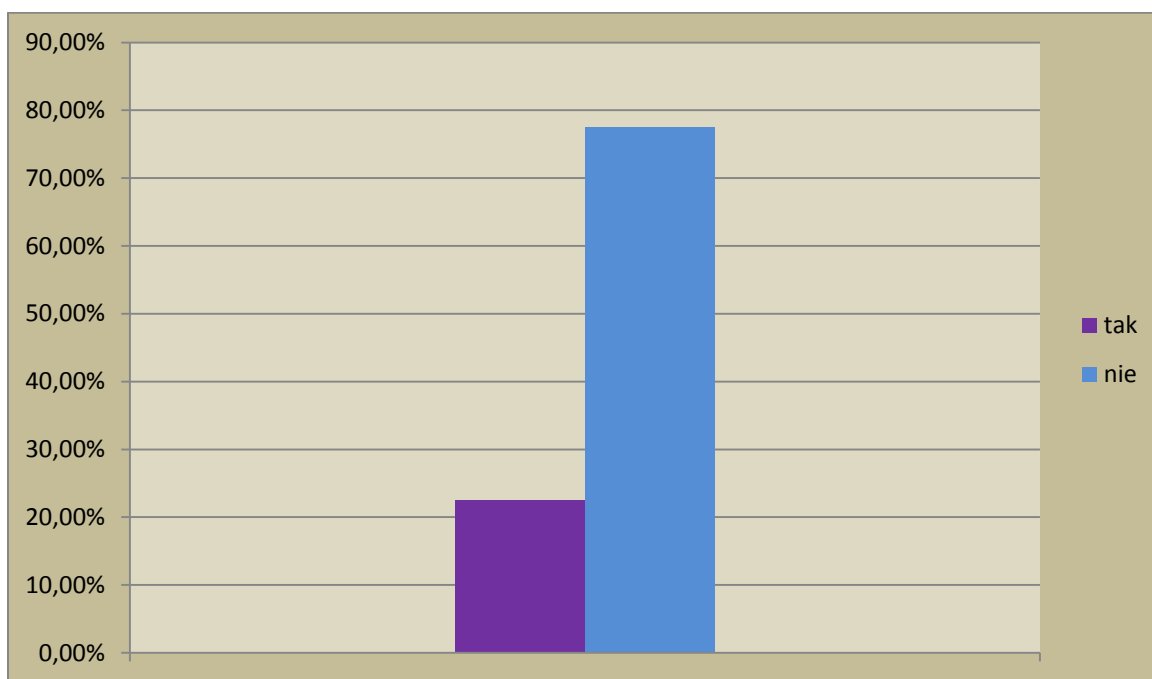
Badania wśród uczniów wykazały, że dostrzegają oni problem przemocy wśród rówieśników. Czy będzie ona konsekwencją w życiu dorosłym?

45,12% uczniów szkoły podstawowej oraz 41,25% gimnazjalnej jest zdania, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. Przeciwnego zdania jest ok. 26 % uczniów z obu grup szkolnych. Pozostali nie mają zdania w tej kwestii.

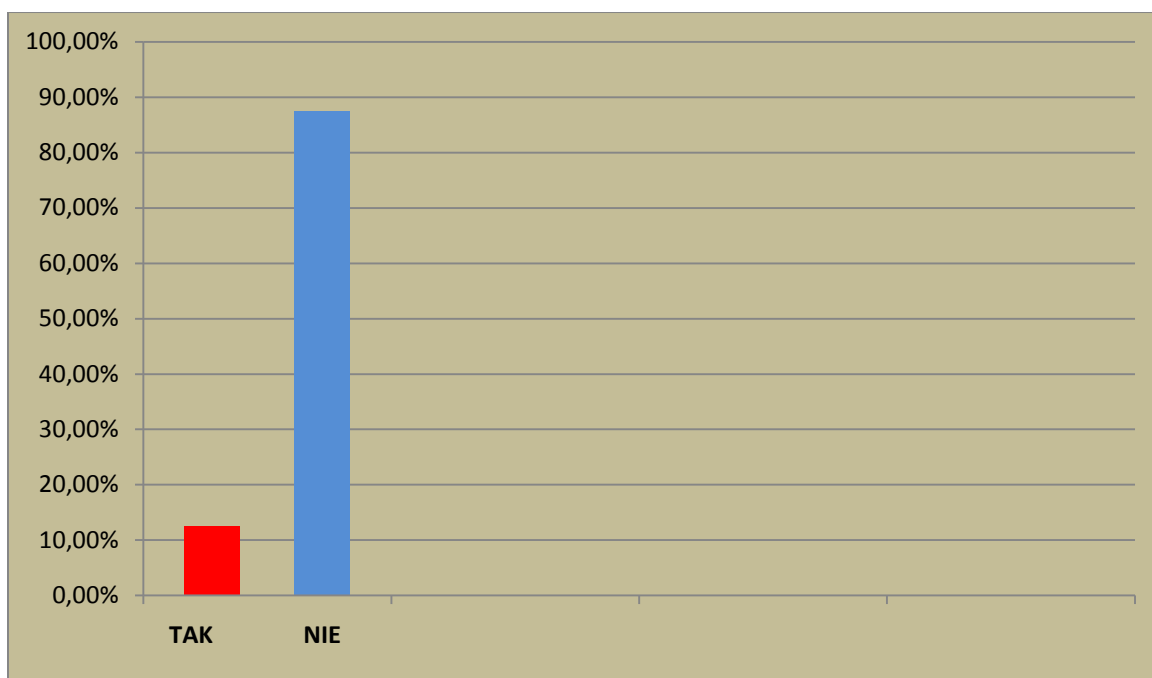
Wyk. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Poniższe dane wskazują, że co czwarty uczeń padł ofiarą przemocy rówieśniczej

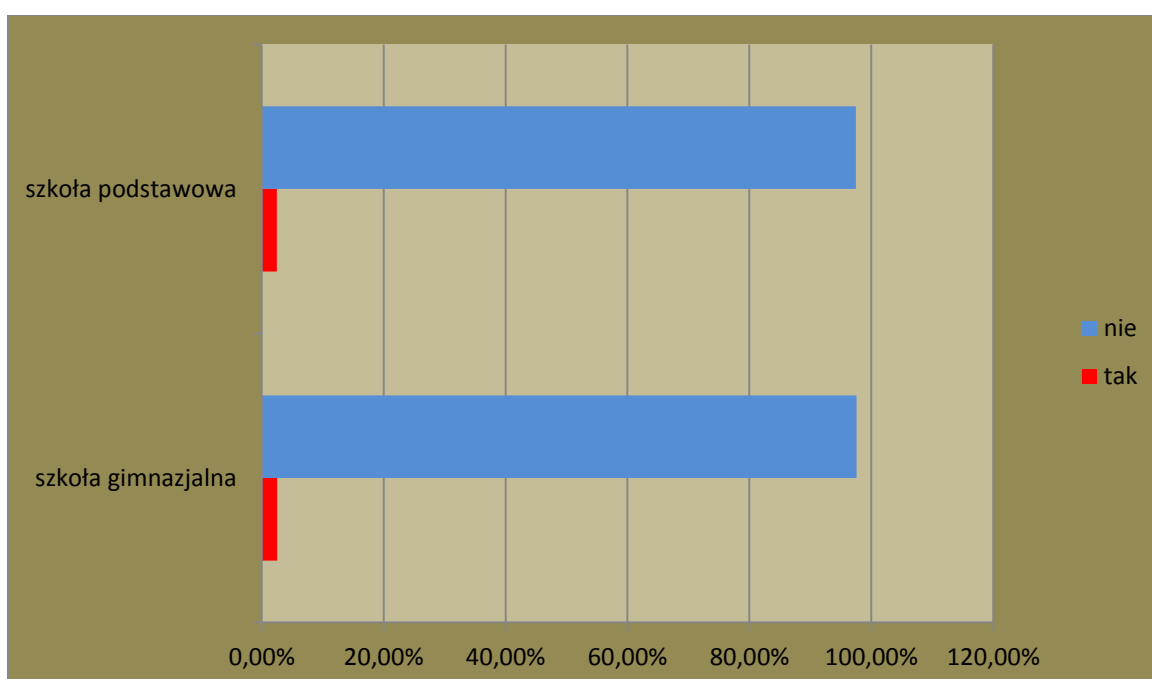
Wyk. Czy doświadczyłeś kiedyś przemocy ze strony rówieśników

87,5% uczniów gimnazjum nie stosowało przemocy. Pozostałe 12,5% - niestety tak.

Wyk. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc ?

Uczniowie wypowiedzieli się na temat problemu przemocy domowej – 97,6% uczniów szkoły podstawowej oraz 97,5% gimnazjalnej odpowiedziało, że w ich domu nie występuje problem przemocy. 2,44% respondentów szkoły podstawowej, 2,5% gimnazjalnej deklaruje, że przemoc w rodzinie dotyczy ich bezpośrednio.

Wyk. Czy w Twoim domu występuje problem przemocy?

Uczniom z naszej gminy nie jest również obce zjawisko cyberprzemocy. Nie jest ono jeszcze bardzo nasilone, bowiem większość badanej młodzieży nie doświadczyła przykrych zachowań w Internecie tzn. 79,27 % uczniów szkoły podstawowej i 81,25 % gimnazjalnej. Pozostali ankietowani zetknęli się ze zjawiskiem cyberprzemocy: 8,54 % uczniów szkoły podstawowej, 3,75 % gimnazjalnej miało problem z otrzymywaniem przykrych wiadomości, ok5 % uczniów z obu grup doświadczyło śledzenia ich działań w Internecie, 3,66 % uczniów szkoły podstawowej oraz 2,5 % gimnazjalnej podszywania się pod nich przez inne osoby.

W badaniach opinii mieszkańców naszej gminy dotyczących nasilenia problemu przemocy w rodzinie 66,67 % respondentów oceniło nasilenie zjawiska przemocy jako małe, 26,67% jako średnie, 6,67 % jako duże.

Występowanie przemocy w gminie potwierdzają opinie mieszkańców. 82% uważa problem przemocy domowej za bardzo ważny, przemoc w szkole 84 %. Specjaliści uznali przemoc domową w 75 % jako bardzo ważną, a przemoc w szkole 50%.

Dane są niepokojące i wskazują na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych, których celem byłoby zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły oraz w jej pobliżu, a także działań przeciw występowaniu zjawiska cyberprzemocy.

**ROZDZIAŁ III. ZADANIA I REALIZACJA PROGRAMU
PREZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE**

**1. CELE GMINNEGO PROGRAMU PREZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2016-2017**

Cel główny:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w gminie Stare Czarnowo.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie.

2. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy (ofiary i sprawcy)

3. Edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

2. ADRESACI PROGRAMU

Program przeznaczony jest dla ogółu mieszkańców gminy Stare Czarnowo, a w szczególności:

- rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy (ofiar i sprawców),
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- świadków przemocy w rodzinie,
- przedstawicieli władz lokalnych,
- przedstawicieli instytucji pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia, księża .

3. ZASOBY

Na terenie gminy Stare Czarnowo funkcjonują służby, które w zakresie swoich kompetencji mają za zadanie przeciwdziałać przemocy w rodzinie. Są to przede wszystkim:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto wiele instytucji i organizacji działających na terenie Gminy Stare Czarnowo spotyka się w codziennej działalności ze zjawiskiem przemocy i jego skutkami. Są to m.in.: Zespół Szkół w Kołbaczu, placówki służby zdrowia Gminy Stare Czarnowo, Parafia Rzymsko-Katolicka w Starym Czarnowie, Kołbaczu, Gardnie, świetlice wiejskie, Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Czarnowie oraz filia w Kołbaczu, Ochotnicze Straże Pożarne Gminy Stare Czarnowo, Rady sołeckie.

Poza gminą Stare Czarnowo swoje siedziby mają również inne instytucje działające na rzecz mieszkańców naszej gminy, dotkniętych przemocą, współpracujące z miejscowymi służbami pomocowymi, a mianowicie: Prokuratura Rejonowa w Gryfinie, Sąd Rejonowy w Gryfinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowej Policji w Gryfinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie.

4. REALIZACJA PROGRAMU

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.

1 Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie.

l.p.	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
1.	Zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiarów problemu przemocy w rodzinie.	GOPS, Gminna Komisja m.in. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Zespół Szkół w Kołbaczu Komenda Powiatowa Policji w Gryfinie	<ul style="list-style-type: none"> ▶ liczba wizyt w środowiskach ▶ sprecyzowana wiedza na temat rodzin wymagających pomocy ▶ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań ▶ liczba interwencji w szkole związanych z przemocą - przyczyny ▶ liczba interwencji Policji w środowisku lokalnym – przemocą i jej podłoże
2.	Monitorowanie sytuacji rodzinnej w środowiskach zagrożonych przemocą domową.	GOPS, Gminna Komisja m.in. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny,	<ul style="list-style-type: none"> ▶ liczba rodzin objętych pomocą ▶ liczba założonych Niebieskich Kart ▶ liczba udzielanych porad (prawnych, psychologicznych) ▶ liczba posiedzeń grup roboczych, ZI

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.

2. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy (ofiary i sprawcy)

l.p.	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
1.	Realizacja procedury Niebieskiej Karty	GOPS, Gminna Komisja m.in. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny,	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba założonych Niebieskich Kart ➤ liczba posiedzeń grup roboczych, Zespołu Interdyscyplinarnego
2.	Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie mających na celu zaprzestanie przemocy	GOPS, Gminna Komisja m.in. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych ➤ liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ➤ liczba interwencji policji, pracowników socjalnych, kuratorskich służb sądowych.
3.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy (pomoc prawna, psychologiczna, praca socjalna, edukacja ofiar)	GOPS Placówki oświatowe Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba zrealizowanych porad: prawnych, psychologicznych ➤ liczba osób, które stwierdzą, że w wyniku uczestnictwa w poszczególnych działaniach poprawiła się ich wiedza na temat zjawiska przemocy
4.	Niezwłoczne objęcie wsparciem asystenta rodziny dzieci z rodzin dotkniętych przemocą	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba dzieci objętych asystenturą oraz formy wsparcia

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.

3. Edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

l.p.	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
1.	<p>Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej dotyczącej przyczyn i skutków przemocy w rodzinie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ informowanie o dostępnych formach pomocy i sposobach reagowania w sytuacji występowania przemocy, ✓ propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy ✓ obalanie mitów i stereotypów na temat przemocy, ✓ organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców oraz dla dzieci i młodzieży, ✓ wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne, ✓ systematyczne zamieszczanie na stronie internetowej GOPS aktualnych informacji o możliwościach uzyskania pomocy 	<p>GOPS Placówki oświatowe Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych: ulotek, broszur, plakatów, dotyczących przemocy oraz instytucjach udzielających pomocy rodzinie przeżywającej kryzys ➤ liczba zorganizowanych spotkań dla mieszkańców
2.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ organizowanie lokalnych kampanii informacyjnych (cyberprzemoc, przemoc wobec osób starszych, przemoc wśród młodzieży szkolnej) ✓ współdziałanie w kampaniach o zasięgu powiatowym, wojewódzkim czy ogólnopolskim 	<p>GOPS Zespół Szkół w Kołbaczu Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji Biblioteki Świetlice wiejskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ilość zorganizowanych kampanii ➤ ilość spotkań w środowisku lokalnym ➤ wyniki ankiet ➤ liczba wywiadów

3.	Lokalna kampania społeczna przeciwko zjawisku przemocy w rodzinie i zapewnienia pomocy osobom poszkodowanym	GOPS ZI	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ilość spotkań w środowisku lokalnym ▶ wyniki ankiet ▶ liczba wywiadów
4.	Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki	Zespół Szkół w Kołbaczu	<ul style="list-style-type: none"> ▶ liczba zorganizowanych zajęć ▶ liczba dzieci biorących udział w programach
5.	Wydanie informatora Vademecum przemocy w rodzinie	GOPS ZI	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ilość wytworzonych i odebranych egzemplarzy
6.	Stała obecność ulotek, plakatów, broszur w miejscach publicznych środowiska lokalnego	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> ▶ poziom wiedzy na temat przemocy mierzony za pomocą anonimowych ankiet

Miejsce realizacji Programu- Gmina Stare Czarnowo

Koordynator Programu – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Czarnowie

Czas realizacji Programu- 2016-2017 rok

5. FINANSOWANIE PROGRAMU

Wydatki na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będą realizowane w dziale 852 - Pomoc społeczna, rozdział 85205 - zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz 851- Ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi, oraz pozyskania środków zewnętrznych.

6. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

1. Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy
2. Zmiana postaw społecznych wobec problemu przemocy w rodzinie (zwiększenie wrażliwości, zmiany myślenia, zachowania -upadek mitów i stereotypów)
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływania na osoby stosujące przemoc.
4. Wzrost wiedzy dotyczącej problematyki przemocy w rodzinie

7. MONITOROWANIE PROGRAMU

Program będzie ewaluowany poprzez systematyczną sprawozdawczość-co najmniej jeden raz w roku-dokonywaną w ramach wszystkich elementów Programu.

8. ZAKOŃCZENIE

Przemoc nadal jest tematem tabu-szczególnie w małych społecznościach. W wielu przypadkach mogło dochodzić do przejawów przemocy, ale nie zostały one zgłoszone. W związku z tym, zachodzi obawa kumulacji tego zjawiska, jego utrwalanie i budowanie negatywnego przekazu międzypokoleniowego. Lęk przed sprawcą przemocy, wstyd, zależność emocjonalna, powoduje, że ofiara przemocy nie zgłasza instytucjom swojego problemu. Stąd też zasadnym jest edukacja społeczeństwa w zakresie zagrożeń płynących z przemocy, poszerzenie wiedzy na temat skutków przemocy w rodzinie, zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych a także zwiększenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Uzasadnienie

Potrzeba podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku.

Wyznacznikiem obligującym do podjęcia uchwały jest Art. 6 ust. 2 *Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie* wśród zadań własnych gminy wymienia m.in. opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Wynika z tego, że skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy i współdziałania instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie oraz służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację.